

Basiorum Liber – *Janus Secundus*

“Mil Vezes Mil Beijos - O livro dos beijos”, Jean Everaerts (1511 à 1536)

Basivm I

Cum Venus Ascanium super alta Cythera tulisset,
Sopitum teneris imposuit violis,
Albarum nymbos circumfuditque rosarum,
Et totum liquido sparsit odore locum:
Mox veteres animo revocavit Adonidis igneis.
Notus & irrepsit ima per ossa calor.
O, quoties voluit circundare colla nepotis?
O, quoties talis, dixit, Adonis erat?
Sed, placidam Pueri metuens turbare quietem,
Fixit vicinis basia mille rosis.
Ecce calent illæ, cupidæque per ora Diones
Aura, susurranti flamine, lenta subit.
Quotque rosas tetigit, tot basia nata repente
Gaudia reddebant multiplicata Deæ.
At Cytheræ, natans niveis per nubila cycnis,
Ingentis terræ cœpit obire globum.
Triptolemique modo, fæcundus oscula glebis
Sparsit, & ignotos ter dedit ore sonos.
Inde seges felix nata est mortalibus ægris:
Inde medela meis unica nata malis.
Salvete æternum, miseræ moderamina flammæ,
Humida de gelidis Basia nata rosis.
En ego sum, vestri quo vate canentur honores,
Nota Medusæi dum iuga montis erunt,
Et memor Æneadûm stirpisque disertus amatæ,
Mollia Romulidûm verba loquetur Amor.

Basium II

Vicina quantum vitis lascivit in ulmo,
Et tortiles per ilicem
Brachia proceram stringunt immensa corymbi,
Tantum Neæra si queas
In mea nexilibus proserpere colla lacertis,
Tali Neæra si queam
Candida perpetuum nexu tua colla ligare,
lungens perenne basium,
Tunc me nec Cereris, nec amici cura Lyæi,
Soporis aut amabilis,
Vita tuo de purpureo divelleret ore:
Sed mutuis in osculis
Defectos, ratis una duos portaret amanteis
Ad pallidam Ditis domum.
Mox per odoratos campos, & perpetuum ver,
Produceremur in loca,
Semper ubi, antiquis in amoribus, Heroinæ
Heroas inter nobileis,
Aut ducunt choreas, alternave carmina latae
In valle cantant Myrtea.
Qua violisque rosisque, & flavicomis narcissis
Umbraculis trementibus,
Illudit Lauri nemus, & crepitante susurro
Tepidi suave sibilant
Æternum zephyri nec vomere saucia tellus
Fæcunda solvit ubera.
Turba beatorum nobis assurgeret omnis,
Inque herbidis sedilibus,
Inter Meonidas prima nos sede locarent:
Nec ulla amatricum Iovis
Prærepto cedens indignaretur honore,
Nec nata Tyndaris Iove.

Basivm III

Da mihi suaviolum, dicebam, blanda puella,
Libasti labris, mox mea labra tuis.
Inde, velut presso qui territus angue resultat,
Ora repente meo vellis ab ore procul.
Non hoc suaviolum dare, Lux mea, sed dare tantum
Est desiderium flebile suavioli.

Basivm IIII

Non dat basia, dat Netæra nectar,
Dat rores animæ suaveolenteis,
Dat nardumque, thymumque, cynamumque
Et mel, quale iugis legunt Hymeti,
Aut in Cecropijs apes rosetis,
Atque hinc virgineis & inde ceris
Septum, vimineo tegunt quasillo.
Quæ si multa mihi voranda dentur,
Immortalis in ùs repente fiam,
Magnorumque epulis fruar Deorum.
Sed tu munere parce, parce tali,
Aut mecum dea fac, Neæra, fias:
Non mensas sine te uolo deorum,
Non si me rutilis præsse regnis,
Excluso love, dij deæque cogant.

Basivm V

Dum me mollibus hinc & hinc lacertis
Astrictum premis, imminensque toto
Collo, pectore lubricoque vultu,
Dependes humeris, Neæra, nostris:
Componensque meis labella labris,
Et morsu petis, & gemis remorsa,
Et linguam tremulam hinc & inde vibras,
Et linguam querulam hinc & inde fugis,
Aspirans animæ suavis auram,
Mollem, dulcisonum, humidam, meæque
Altricem miseræ, Neæra, vitæ:
Hauriens animam meam caducam,
Flagrantem, nimio vapore coctam,
Coctam pectoris impotentis æstu,
Eludisque meas, Neæra, flammam,
Flabro pectoris haurientis æstum
O, iucunda mei caloris aura:
Tunc dico, deus est Amor deorum,
Et nullus deus est Amore maior
Si quisquam tamen est Amore maior,
Tu tu sola mihi es Neæra maior.

Basivm VI

De meliore nota bis basia mille paciscens,
Basia mille dedi, basia mille tuli.
Explesti numerum, fateor, iucunda Neæra
Expleri numero sed nequit ullus amor.
Quis laudet Cererem numeratis surgere aristis?
Gramen in irrigua quis numeravit humo?
Ouis tibi Bacche tulit pro centum vota racemis?
Agricolamve Deum mille poposcit apeis?
Cum pius irrorat sitienteis Iuppiter agros,
Deciduæ guttas non numeramus aquæ.
Sic quoque, cum ventis concussus inhorruit aër,
Sumpfit & irata Iuppiter arma manu,
Grandine confusa terras & cærulea pulsat,
Securus sternat quot sata, quotve locis.
Seu bona, seu mala sunt, veniunt uberrima cœlo:
Maiestas domui convenit illa Iovis.
Tu quoque, cum dea sis, diva formosior illa,
Concha per æquoreum quam vaga ducit iter,
Basia cur numero cœlestia dona coërces?
Nec numeras gemitus, dura puella, meos?
Nee lachrymas numeras, quæ per faciemque sinumque
Duxerunt rivos semper euntis aquæ?
Si numeras lachrymas, numeras licet oscula, sed si
Non numeras lachrymas, oscula ne numeres.
Et mihi da, miseri solatia vana doloris,
Innumera innumeris basia pro lachrymis.

Basivm VII

Centum basia centies,
Centum basia millies.
Mille basia millies,
Et tot millia millies,
Quot guttæ Siculo mari,
Quot sunt sidera cœlo,
Istis purpureis genis,
Istis turgidulis labris,
Ocellisque loquaculis,
Ferrem continuo impetu,
O formosa Neæra:
Sed dum totus inhæreo
Conchatim roseis genis,
Conchatim rutilis labris,
Ocellisque loquaculis,
Non datur tua cernere
Labra, non roseas genas,
Ocellosque loquaculos,
Molleis nec mihi risus:
Qui, velut nigra discutit
Cælo nubila Cynthius.
Pacatumque per æthera
Gemmatis in equis micat,
Flavo lucidus orbe,
Sic nutu eminus aureo
Et meis lachrymas genis,
Et curas animo meo,
Et suspiria pellunt.
Heu, quæ sunt oculis meis
Nata prælia cum labris?
Ergo ego mihi vel lovem
Rivalem potero pati?
Rivales oculi mei
Non ferunt mea labra.

Basivm VIII

Ouis te furor, Neæra,
Inepta, quis iubebat
Sic involare nostram,
Sic vellicare linguam,
Ferociente morsu?
An, quas tot unus abste
Pectus per omne gesto
Penetrabileis sagittas,
Parum videntur? istis
Ni dentibus protervis,
Exerceas nephandum
Membrum nephas in illud,
Quo sæpe sole primo,
Quo sæpe sole sero,
Ouo per diesque longas,
Nocteisque amarulentas,
Laudes tuas canebam?
Hæc est, iniqua, nescis?
Hæc illa lingua nostra est,
Quæ tortileis capillos,
Quæ pœtulos ocellos,
Quæ lacteas papillas,
Quæ colla mollicella
Venustulæ Neæræ,
Molli per aftra versu,
Ultra lovis calores,
Cælo invidente, vexit:
Quæ te meam salutem,
Quæ te meamque vitam,
Animæ meæque florem,
Et te meos amores,
Et te meos lepores,
Et te meam Dionen,
Et te meam columbam,
Albamque turturillam,

Venere invidente, dixit.
An vero, an est id ipsum
Quod te iuvat superba,
Inferre vulnus illi,
Quam læsione nulla,
Formosa, posse nosti
Ira tumere tanta,
Quin semper hos ocellos,
Quin semper hæc labella,
Et, qui sibi salaceis
Malum dedere denteis.
Inter suos cruores
Balbutiens recantet?
O, vis superba formæ.

Basium VIII

Non semper udum da mihi basium,
Nec iuncta blandis sibila risibus,
Nec semper in meum recumbe
Implicitum moribunda collum.
Mensura rebus est sua dulcibus.
Ut quodque menteis suavius afficit,
Fastidium sic triste secum
Limite proximioe ducit.
Quum te rogabo ter tria basia,
Tu deme septem, nec nisi da duo,
Utrumque nec longum nec udum:
Qualia teligero Diana
Dat casta fratri, qualia dat patri
Experta nullos nata Cupidines:
Mox e meis lasciva ocellis
Curre procul natitante planta
Et te remotis in penetralibus,
Et te latebris, abdito in intimis,
Sequar latebras usque in imas,
In penetrabile sequar repostum:
Prædamque victor fervidus in meam
Utrinque herileis iniiciens manus,
Raptabo, ut imbellem columbam
Unguibus accipiter recurvis:
Tu deprecanteis victa dabis manus,
Hærensque totis pendula brachijs,
Placare me septem iocosis
Basiolis cupies, inepta.
Errabis: illud crimen ut eluam,
Septena iungam basia septies,
Atque hoc catenatis lacertis
Impediam, fugitiva, collum:
Dum, persolutis omnibus osculis,
Iurabis omneis per Veneres tuas
Crimine velle pari subire.

Basivm X

Non sunt certa meam moveant quæ basia mentem
Uda labris udis conseris, uda iuvant:
Nec sua basiolis non est quoque gratia siccis,
Fluxit ab his tepidus sæpe sub ossa vapor.
Dulce quoque est oculis nutantibus oscula ferre,
Autoresque sui demeruisse mali:
Sive genis totis, totive incumbere collo,
Seu niveis humeris, seu sinui niveo,
Et totas livore genas, collumque notare,
Candidulosque humeros, candidulumque sinum.
Seu labris querulis titubantem sugere linguam,
Et miscere duas iuncta per ora animas,
Inque peregrinum diffundere corpus utranque,
Languet in extremo cum moribundus amor.
Me breve, me longum capiet, laxumque, tenaxque,
Seu mihi das, seu do, lux, tibi basiolum.
Qualia sed sumes, nunquam mihi talia redde:
Diversis varium ludat uterque modis.
At quem deficiet varianda figura priorem,
Legem submissis audiat hanc oculis,
Ut, quot utrinque prius data sint, tot basia solus
Dulcia victori det, totidemque modis.

Basivm XI

Basia lauta nimis quidam me iungere dicunt,
Qualia rugosi non didicere patres.
Ergo, ego cum cupidis stringo tua colla lacertis,
Lux mea, basiolis immoriorque tuis,
Anxius exquirama quid de me quisque loquatur?
Ipse quis, aut ubi sim, vix meminisse vacat.
Audiit, & risit formosa Neæra, meumque
Hinc collum nivea cinxit & inde manu,
Basiolumque dedit, quo non lascivius unquam
Inseruit Marti Cypria blanda suo,
Et, quid, ait, metuis turbæ decreta feveræ?
Causa meo tantum comperit ista foro.

Basivm XII

Quid vultus removetis hinc pudicos,
Matronæque, puellulæque castæ?
Non hic furta Deûm iocosa canto,
Monstro sasve libidinum figuras,
Nulla hic carmina mentulata, nulla,
Quæ non, discipulos ad integellos,
Hirsutus legat in schola magister.
Inermeis cano basiationes,
Custus Aonij chori sacerdos:
Sed vultus adhibent modo huc protervos
Matronæque, puellulæque cunctæ,
Ignari quia forte mentulatum
Verbum diximus, evolante voce.
Ite hinc, ite procul, molesta turba,
Matronæque puellulæque turpes:
Quanto castior est Neæra nostra,
Ouæ certe sine mentula libellum
Mavult, quam sine mentula poëtam?

Basivm XIII

Languidus e dulci certamine, vita, iacebam
Exanimis, fusa per tua colla manu.
Omnis in arenti consumptus spiritus ore,
Flamine non poterat cor recreare novo.
Iam styx ante oculos, & regna carentia sole,
Luridaque annosi cymba Charontis erat:
Cum tu, suaviolum, educens pulmonis ab imo,
Afflasti siccis irriguum labijs:
Suaviolum stygia quod me de valle reduxit,
Et iussit vacua currere nave senem,
Erravi, vacua non remigat ille carina,
Flebilis ad maneis iam natat umbra mea:
Pars animæ, mea vita, tuæ hoc in corpore vivit,
Et dilapsuros sustinet articulos:
Quæ tamen, impatiens, in pristina iura reverti
Sæpe per arcanas nititur ægra vias.
Ac, nisi dilecta per te foveatur ab aura,
Iam collabenteis deserit articulos.
Ergo, age, labra meis innecte tenacia labris,
Assidueque duos spiritus unus alat:
Donec, inexpleti post tædia sera furoris,
Unica de gemino corpore uita fluet.

Basivm XIII

Quid profers mihi flammeum labellum?
Non te, non volo basiare dura,
Duro marmore durior, Neæra.
Tanti istas ego ut osculationes
Imbelleis faciam, superba, vestras,
Ut nervo totiens rigens supino,
Pertundam tunicas meas, tuasque,
Et, desyderio furens inani,
Tabescam, miser, æstuante vena?
Quo fugis? remane, nec hoc ocellos,
Nec nega mihi flammeum labellum:
Te iam, te volo basiare, mollis,
Molli mollior anseris medulla.

Basivm XV

Adducto Puer Idalius post tempora nervo,
Stabat in exitium, pulchra Neæra, tuum:
Cum frontem, sparsosque videns in fronte capillos,
Luminaque argutis irrequieta notis,
Flammeolasque genas, & dignas Matre papillas,
Iecit ab ambigua tela remissa manu:
Inque tuas cursu effusus pueriliter ulnas,
Mille tibi fixit basia, mille modis,
Quæ succos tibi myrteolos, cypriosque liquores
Pectoris afflarunt usque sub ima tui:
Iuravitque deos omneis, Veneremque parentem,
Nil tibi post unquam velle movere mali.
Et miremur adhuc cur tam tua basia fragrent?
Duraque cur miti semper amore vaces?

Basivm XVI

Latonæ niveo sydere blandior,
Et stella Veneris pulchrior aurea,
Da mî basia centum
Da tot basia, quot dedit
Vati multivolo Lesbia, quot tulit:
Quot blandæ Veneres, quotque Cupidines
Et labella pererrant,
Et genas roseas tuas:
Quot vitas oculis, quotque neceis geris,
Quot spes, quotque metus, quotque perennibus
Mixta gaudia curis,
Et suspiria amantium:
Da quam multa meo spicula pectori
Insevit, volucris dira manus Dei:
Et quam multa pharetra
Conservavit in aurea:
Adde & blanditias, verbaque publica
Et cum suavicrepis murmura sibilis,
Risus non sine grato,
Gratis non sine morsibus:
Qualeis Chaoniæ garrula motibus
Alternant tremulis rostra columbulæ,
Cum se dura remittit
Primis bruma Favonijs.
Incumbensque meis, mentis inops genis,
Huc, illuc oculos volve natatilis,
Exanguemque lacertis
Dic te sustineam meis.
Stringam nexilibus tete ego brachijs,
Frigentem calido pectore comprimam,
Et vitam tibi longi
Reddam afflamine basij:
Donec succiduum me quoque spiritus
Istis roscidulis linquet in osculis,

Labentemque lacertis,
Dicam, collige me tuis.
Stringes nexilibus me, mea, brachijs,
Mulcebis tepido pectore frigidum.
Et vitam mihi longi afflabis rore suavij.
Sic ævi, mea lux, tempora floridi
Carpamus simul, en iam miserabileis
Curas ægra senectus
Et morbos trahet, & necem.

Basivm XVII

Qualem purpureo diffundit mane colorem,
Quæ rosa nocturnis roribus immaduit:
Matutina rubent Dominæ sic oscula nostræ,
Basiolis longa nocte, rigata meis,
Quæ circum facies niveo candore coronat,
Virginis ut violam cum tenet alba manus:
Tale novum seris cerasum sub floribus ardet,
Æstatemque & ver cum simul arbor habet.
Me miserum, quare, cum fragrantissima iungis
Oscula, de thalamo cogor abire tuo?
O, saltem, labris serva hunc, formosa, ruborem,
Dum tibi me referet noctis opaca quies.
Si tamen interea cuiusquam basia carpent,
Illa meis fiant pallidiora genis.

Basivm XVIII

Cum labra nostræ cerneret Puellæ,
Inclusa circo candida coronæ
Ut si quis ornet, arte curiosa,
Corallinis eburna signa baccis,
Flevisse fertur Cypris, & gemendo
Lascivienteis convocasse Amores,
Et quid invat, dixisse, purpuratis
Vicisse in Ida Palladem labellis,
Et pronubam magni Iovis sororem,
Sub arbitro pastore? cum Neæra
Hæc antecellat arbitro Pœta?
At vos furentes ite in hunc pœtam,
Et dira plenis tela de pharetris
In illius medullulas tenellas,
Pectusque per iecurque per iocosum,
Distringite acres perstrepende cornu.
At illa nullo pertepescat igne,
Sed tacta pectus plumbea sagitta,
Torpescat imas congelata venas.
Evenit, imis uror in medullis,
Et torrido iecur liquescit igne:
Tu fulta pectus asperis pruinis
Et caute, qualeis aut maris sicani,
Aut Adriæ unda tundit æstuosa,
Secura ludis impotentem amantem
Ingrata, propter ista labra rubra
Laudata plector, heu, misella, nescis,
Cur oderis: nec ira quid deorum
Effrena possit, & furor Diones.
Duros remitte, mollicella, fastus:
Istoque dignos ore fume mores:
Et, quæ meorum caussa sunt dolorum,

Mellita labris necte labra nostris:
Haurire possis ut mei pusillum
Præcordijs ex intimis veneni,
Et mutuis languere victa flammis!
At nec deos, nec tu time Dionen:
Formosa divis imperat puella.

Basivm XIX

Mellilegæ volucres, quid adhuc thyma cana, rosasque
Et succum vernæ nectareum violæ
Lingitis? aut florem late spirantis anethi?
Omnes ad Dominæ labra venite meæ.
Illa rosas spirant omneis, thymaque omnia sola,
Et succum vernæ nectarum violæ:
Inde procul dulces aura funduntur anethi,
Narcissi veris illa madent lachrymis,
œbaliique madent iuvenis fragrante cruore,
Qualis uterque liquor, cum cecidisset, erat,
Nectareque ætherio medicatus, & aëre puro,
Impleret fetu versicolore solum.
Sed me, iure meo libantem, mellea labra,
Ingratæ socium ne prohibete favis.
Non etiam totas avidæ distendite cellas,
Arescant Dominæ ne semel ora meæ,
Basiæque impressans siccis sitientia labris,
Garrulus indicij triste feram precium.
Heu, non et stimulis compungite molle labellum:
Ex oculis stimulos vibrat & illa pareis.
Credite, non ullum patietur vulnus inulctum:
Leniter innocuæ mella legatis apes.

Ioannis secvndi
Liber basiorum
Finis

Epigramma de libello svo basiorvm

Cafta quod enervi cantamus basia libro,
Versibus illudit fusca Lycinna meis,
Et me languiduli vatem vocat Ælia penis,
Quæ Venerem in triviis porticibusque locat.
Scilicet expectant nostrum quoque noscere penem?
Parcite turpiculæ, mentula nulla mihi est.
Nec vobis canto, nec vobis basia figo:
Ista legat teneri sponsa rudis pueri,
Isia tener sponsus, nondum maturus ad arma
Exercet variis quæ Venus alma modis.

In Ioannis Secundi
Basia
Andreæ alciati
Iurisconsulti
Epigramma.

Extremum si, post tot dulcia basia, finem

Neæra concessit tibi,

Quin illum potius celebras? noctisque beatas

Ad alta tollis sidera?

Si non concessit, & adhuc tua messis in herba est,

Quo tot cataglottismata

O segnem Veneris tyronem, & perdere dignum

Quæ iam recepit pramia.

fonte: biblioteca digital dos PAISES BAIXOS (Holanda).

https://www.dbnl.org/tekst/secu001basi01_01/secu001basi01_01_0001.php

Jan Everærts, em latim *Janus Secundus* (15/11/1511-25/09/1536)
poeta holandes néolatino.